

TRGOVSKI

Licejska knjižnica

Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 5. marea 1925.

Telefon št. 552.

STEV. 27.

Osnutek novega stanovanjskega zakona.

Po vesteh iz Beograda je osnutek novega stanovanjskega zakona izgotovljen ter se ima predložiti Narodni skupščini tako, da stopi zakon v veljavo v najkrajšem času za dobo do 1. maja 1927. Objavljene podrobnosti o vsebini določb tega osnutka, ki ostane v bistvu najbrže neizpremenjen, nam kažejo glavne konture nameravane ureditve najemnega razmerja, ki je držala vso našo javnost celo prošlo leto, posebno pa zadnje mesece v veliki negotovosti in nervoznosti. Na eni strani težnje hišnih lastnikov, na drugi strani bojazen in skrbni najemnikov.

Osnutek novega stanovanjskega zakona je zelo obsežen. V naslednjem hočemo navesti le vsebino važnejših določb, posebno onih, ki tangirajo trgovske kroge.

Hišni lastnik bo smel prosto razpolagati s poslovnimi prostori, t. j. odpovedati jih in jim določiti višino najemnine brez vsake ingerence stanovanjskih oblasti. Prostost razpolaganja s poslovnimi in stanovanjskimi prostori uživajo lastniki novih hiš in prežidanih delov hiš. Enako pravico ima tudi lastnik stare hiše, ako je vojni invalid ali sin odnosno vdova v vojni poginulega.

Pravico odpovedi stanovanja bo imel lastnik hiše, ako ga nujno potrebuje za-se, bodisi, da stanovanja v lastni hiši sploh nima ali pa mu je radi številne rodbine potrebno poleg dosedanjega še drugo stanovanje, — če nujno potrebuje stanovanje za svojega oženjenega sina ali za svojo vdovo hčer. Odpovedati sme hišni gospodar najemniku tudi, če se le-ta, ali njegovi svoji ali podnajemnik nemožno vedejo, hišnega lastnika ali njegove družinske člane žalijo na časti ali telesu ali če žalijo sotovalce ali le-tem otežkočajo bivanje.

Višino najemnine določata sporazumno najemnik in hišni gospodar. Predvojna kronna najemna se jemlje za podlago z istem iznosom v dinarjih ter poviša in sicer:

1. Za šestkratno, kadar gre za stanovanje z največ štirimi sobami in če je najemnik državni uradnik ali častnik, ako mu ni dovoljena svobodna praksa, dalje vpokojeni, vdove, duševni delavci, duhovniki, invalidi in njih rodbine, nesamostojni obrtni-

ki, zasebni uradniki s plačo, ki ne presega 3000 Din na mesec, fizični delavci ter uradniki samoupravnih oblastev.

2. Pri dohodkih, ki znašajo poleg plače nad 40.000 Din se zviša najemna za devetkratni iznos.

3. Za dvanajstkratni iznos se najemna zviša, če navedeni dohodki znašajo nad 60.000 Din.

V primeru spora odloča stanovanjska oblast I. stopnje.

Zamena stanovanj je dovoljena, če pristane hišni gospodar ali če jo odbrf stanovanjska oblast.

Podnajemi celih stanovanj ali njihov delov niso dovoljeni, pač pa je dopusten podnajem opremljenih sob. Če podnajemna presega najemno, participira gospodar s 30%.

Nihče ne sme imeti dveh stanovanj naenkrat.

V ostalem se peča osnutek z ureditvijo postopanja ter ima važne določbe o zadrugah za zgradbo stanovanjskih hiš. Ta zadruga se ustanove v glavnih mestih ter bodo deležne dr-

Izvozne carine kot ovira za trgovinska pogajanja.

Vprašanje carin je tvorilo pri nas že od postanka naše države predmet najživahnejših diskusij, zlasti se o tem vprašanju mnogo razpravlja o priliki trgovinskih pogajanj z Avstrijo in Italijo. Beogradski Trgovinski Glasnik priobčuje o tem vprašanju, posebno z ozirom na njegovo važnost pri trgovinskih pogajanjih članek, iz katerega povzamemo sledeče misli:

V naši tarifi izvoznih carin, razločujemo dve vrsti carin:

1. Fiskalne izvozne carine, kakor na primer carina na izvoz žitaric, živine, lesa, lesnih izdelkov itd. S to carino so obremenjeni predmeti, katere produciramo v državi v izobilju; izvozna carina ima tu namen, da služi samo kot izvor državnih dohodkov.

2. Gospodarske izvozne carine, kakor na primer na volno, sirove kože, kostanjev les itd. S to izvožno carino so obremenjene sirovine, katere potrebuje naša domača industrija za predelovanje; cilj take izvozne carine je, da otežuje izvoz teh sirovin v inozemstvo v svrhu, da bi jih mogle dobiti domače tovarne po čim ugodnejših pogojih.

Mnogo se govori pri nas tudi o so-cijalno-političnih carinah, kakor so na primer carine na izvoz življenskih

potrebnin. Taka carina bi imela namen, da upliva na znižanje cene dotičnemu blagu na domačem tržišču. V letu 1921. in 1922. so mogle sicer izvozne carine imeti tudi ta namen, danes pa tega ni več in razlog znižanja cen se sme s pravico smatrati samo za masko, katera mora kriti glavni (fiskalni) cilj carine.

O priliki trgovinskih pogajanj z drugimi državami sta tvorili obe gorinavedeni vrsti carin znatno oviro, da nismo mogli dobiti od naših kontrahentov zahtevanih olajšav in zbog tega naj nam bo dovoljeno, da to vprašanje tukaj podrobneje pojasnimo.

Izvoz živine in mesnih izdelkov zavzema v naši zunanji trgovini zelo odlično mesto in so tudi naši delegati pri trgovinskih pogajanjih vedno stremeli za tem, da dosežejo za ta dva predmeta čim manjše uvozne carine za uvoz v državo, s katero sklepamo trgovinsko pogodbo.

Ta zahteva naših delegatov je bila popolnoma upravičena, vendar se jo je s strani naših pogodbenikov vedno zavračalo, odnosno se ji je le v neznamiti meri ugodilo in to iz razlogov, ki niso bili za naše delegate niti najmanj prijetni.

Zavračajc našo zahtevo po znižanju svojih uvoznih carin, je država s katero smo se pogajali, navajala sledeči razlog: ako obdrži kraljevina SHS izvozne carine na živino, a nje pogodbenika (Italija in Avstrija) z druge strani znižata svojo uvožno carino na živino, tedaj bo posledica tega, da bo avstrijski, odnosno italijanski konsument moral plačati izvozne carine fiskusu kraljevine SHS.

Dasj se ta razlog ne more smatrati za popolnoma točen, vendar je z druge strani brez dvoma točno, da se nahajajo naši delegati pri zavrnitvi naše zahteve v zelo neprijetnem položaju; kajti, ako delamo sami težave našemu izvozu potomi izvoznih carin, kako moremo potem zahtevati, da drugi pogodbenik olajša naš izvoz z znižanjem svoje uvozne carine!

V slično situacijo prihajajo naši delegati zbog obstoječih gospodarskih carin. Mi imamo, na primer izvozne carine na les. Istočasno smo pa tudi izvozniki lesnih izdelkov, kakor tudi lesnega ekstrakta (tanina) in kot izvozniki zahtevamo naravno, da zniža naš kontrahent uvozne carine na lesne izdelke in lesni ekstrakt.

Država, s katero se pogajamo za trgovinsko pogodbo, nam bo to zahtevano zavrnila, navajajoč sledeči razlog: njena industrija se nahaja, bo izjavila, zbog podražitve sirovin, katerih izvoz smo obremenili s carinami, v neugodnem položaju napram naši konkurenčni industriji, — in zbog tega jo mora ona ščititi z visoko uvožno carino.

Moglo bi se vsekakor tudi temu razlogu nekoliko oporekati, vendar je z druge strani brezdvomno, da je naš položaj tudi tukaj zelo slab.

Navedli smo ta dva primera in razloga, ker stojimo prav sedaj pred obnovitvijo pogajanj za trgovinsko pogodbo z Avstrijo in je potrebno, da vzamemo vprašanje izvoznih carin ponovno v resni pretres, da bi se naš položaj pri pogajanjih zboljšal.

potrebnin. Taka carina bi imela namen, da upliva na znižanje cene dotičnemu blagu na domačem tržišču. V letu 1921. in 1922. so mogle sicer izvozne carine imeti tudi ta namen, danes pa tega ni več in razlog znižanja cen se sme s pravico smatrati samo za masko, katera mora kriti glavni (fiskalni) cilj carine.

O priliki trgovinskih pogajanj z drugimi državami sta tvorili obe gorinavedeni vrsti carin znatno oviro, da nismo mogli dobiti od naših kontrahentov zahtevanih olajšav in zbog tega naj nam bo dovoljeno, da to vprašanje tukaj podrobneje pojasnimo.

Izvoz živine in mesnih izdelkov zavzema v naši zunanji trgovini zelo odlično mesto in so tudi naši delegati pri trgovinskih pogajanjih vedno stremeli za tem, da dosežejo za ta dva predmeta čim manjše uvozne carine za uvoz v državo, s katero sklepamo trgovinsko pogodbo.

Ta zahteva naših delegatov je bila popolnoma upravičena, vendar se jo je s strani naših pogodbenikov vedno zavračalo, odnosno se ji je le v neznamiti meri ugodilo in to iz razlogov, ki niso bili za naše delegate niti najmanj prijetni.

Zavračajc našo zahtevo po znižanju svojih uvoznih carin, je država s katero smo se pogajali, navajala sledeči razlog: ako obdrži kraljevina SHS izvozne carine na živino, a nje pogodbenika (Italija in Avstrija) z druge strani znižata svojo uvožno carino na živino, tedaj bo posledica tega, da bo avstrijski, odnosno italijanski konsument moral plačati izvozne carine fiskusu kraljevine SHS.

Dasj se ta razlog ne more smatrati za popolnoma točen, vendar je z druge strani brez dvoma točno, da se nahajajo naši delegati pri zavrnitvi naše zahteve v zelo neprijetnem položaju; kajti, ako delamo sami težave našemu izvozu potomi izvoznih carin, kako moremo potem zahtevati, da drugi pogodbenik olajša naš izvoz z znižanjem svoje uvozne carine!

V slično situacijo prihajajo naši delegati zbog obstoječih gospodarskih carin. Mi imamo, na primer izvozne carine na les. Istočasno smo pa tudi izvozniki lesnih izdelkov, kakor tudi lesnega ekstrakta (tanina) in kot izvozniki zahtevamo naravno, da zniža naš kontrahent uvozne carine na lesne izdelke in lesni ekstrakt.

Država, s katero se pogajamo za trgovinsko pogodbo, nam bo to zahtevano zavrnila, navajajoč sledeči razlog: njena industrija se nahaja, bo izjavila, zbog podražitve sirovin, katerih izvoz smo obremenili s carinami, v neugodnem položaju napram naši konkurenčni industriji, — in zbog tega jo mora ona ščititi z visoko uvožno carino.

Moglo bi se vsekakor tudi temu razlogu nekoliko oporekati, vendar je z druge strani brezdvomno, da je naš položaj tudi tukaj zelo slab.

Navedli smo ta dva primera in razloga, ker stojimo prav sedaj pred obnovitvijo pogajanj za trgovinsko pogodbo z Avstrijo in je potrebno, da vzamemo vprašanje izvoznih carin ponovno v resni pretres, da bi se naš položaj pri pogajanjih zboljšal.

Bistvo Tvojega podjetja naj izraža glava pismenega papirja.

Commercial Reports pišejo o gornjem vprašanju sledeče:

V kakšen namen služi glava Vašega pismenskega papirja? Ali hočete zbuditi v korespondentu važnost Vaše

Iz predloga zakona o neposrednih davkih.

(Nadaljevanje.)

Račun prejemkov in izdatkov se smatra za verodostojen, ako je sestavljen na način, ki ga predpiše minister za finance, čim ga odobri državni zastopnik in davčni odbor.

Od čistih, na ta način ugotovljenih dohodkov se morejo še nadalje odbiti:

1. neposredni davki z vsemi pribitki izvzemši dohodnine, ako davkoplačevalec vloži prijavo;

2. obresti dokazanih obresti in rente, ki jih je davkoplačevalec dolžan plačati iz privatno-pravnega naslova, ako je v prijavi natančno navedel ime, stan in bivališče upnika ter vsoto dolga.

Izgube iz posameznih dohodninskih virov se morejo kompenzirati z dohodki drugih dohodninskih virov samo, ako poda davčni zavezanec verodostojen račun prejemkov in izdatkov iz vseh svojih dohodninskih virov.

Od kosmatih dohodkov se ne smejo odbiti sledeči izdatki:

1. zmanjšanje vrednosti imovinske substance;

2. prostovoljni darovi, podpore, nagrade in slični izdatki brez odškodnine;

3. izdatki za povečanje imovine, zmanjšanje dolgov in slično;

4. plače in nagrade za delo članov skupnega gospodarstva;

5. obresti za lastno glavni davkoplačevalec in članov njegove družine;

6. stroški za gospodinjstvo in najemnine za stanovanje davkoplačevalec in člane njegove družine.

Oceno in preračunavanje dohodkov vodi davčni odbor po dohodninskih virih za vsak vir posebej in sicer: a) iz zemljišča, b) iz posloplj, c) iz podjetij, obratov in poklicev, d) iz izkoriščanja glavne imovine, e) iz službenih prejemkov in e) iz ostalih dohodkov.

Ako posebnik obdeluje zemljišče v lastni režiji, se ocenjuje dohodek po večini zakupnin, ki se plačujejo v dotičnem kraju za slične obrate in kulture. V primeru, da takih zakupov ni, ugotovi davčni odbor dejanski čisti donos.

Pri prodaji gozda za sečnjo lesa se smatra dosežena kupnina v celoti za kosmati dohodek, od katerega se morajo odbiti stroški za sečnjo, dovoz in drugi stroški za obdelavo sirovin, ki obremenjujejo prodajalca gozda, ako ni dogovorjena cena za les na panju. Ako se proda les za sečnjo naenkrat za več let skupaj, se kupna cena in stroški obdelovanja razdele po številu let sečnje in se čisti dohodek porazdeli za vsako leto posebej.

Pri poslopljih se smatra za kosmati dohodek: a) pri poslopljih, v katerih stanuje lastnik sam, najemna vrednost, katero je za od-

mero hišnega davka ugotovil davčni odbor; b) pri poslopljih, oddanih v najem, najemna, ugotovljena za odmero hišnega davka z vsemi dohodki, katere zakupodajalec prejema iz naslova zakupnega razmerja poleg najemnine, ako jih ni napovedal za rentino; c) pri poslopljih, v katerih deloma ali v celoti stanujejo druge osebe brezplačno, najemna vrednost, ki se ugotovi za odmero hišnega davka.

Pri poslopljih, od katerih se odmeri davek po številu sob, ne more biti čisti dohodek manjši nego deskratna vsota davka, ki je predpisan za taka posloplja.

Pri ostalih dohodninskih virih (izvzemši službene prejemke) se smatra za čisti dohodek vsota, od katere se je za tekočo davčno dobo odmeril donosni davek (davek od podjetij, obratov in poklicev in davek na rente).

Od vseh službenih prejemkov se plačuje le dohodnina; fluktuacija stalnih prejemkov feldom davčne dobe ima za posledico, da se ji davčni predpis automatično prilagodi; fluktuacija izpremenjenih prejemkov pa ne vpliva na višino že predpisane davka.

Pri ugotavljanju službenih prejemkov se ne morejo odbiti nikaki izdatki in nikaka bremenja.

Za plačilo davkov na službene prejemke jamči pri državnih in samoupravnih nameščenih likvidacijski organ, pri ostalih nameščenih pa delodajalec.

Davčni postavek znaša 30% od čistega dohodka do 5000 Din. Nadalje se davek progresivno zvišuje in sicer:

od dohodka pri vsakih začeti za	do vstevši kjer doseže	Din	Din	Din	Din
5.000	1.000	0,5%	15.000	3,5%	
15.000	1.500	0,5%	30.000	4%	
30.000	2.000	0,5%	50.000	5%	
50.000	2.500	0,5%	100.000	8%	
100.000	5.000	0,5%	250.000	7,5%	
250.000	10.000	1%	500.000	10%	
500.000	20.000	1%	2.000.000	17,5%	
2.000.000	40.000	1%	3.000.000	20%	

Na službene prejemke se dohodnina posebej odmerja, ako pa ima nameščenec še druge vrste dohodkov, se mu od druge vrste dohodkov predpiše dohodnina po stopnji, ki vstreza višini celokupnega dohodka.

Ako vzdržuje davčni zavezanec 2 do 3 pripadnike hišnega gospodarstva, za katere je po zakonu dolžan skrbeti, se mu odmeri dohodnina za 1 stopnjo nižje (pri večjem številu takih pripadnikov tudi za 2 stopnji), ako njegovi celokupni dohodki niso večji nego 36.000 Din.

6. Davek za podjetja, ki javno polagajo račune. (Porez preduzeča, obvezanih na javno polaganje računa. — Cl. 87. do 99.)

7. Davek na tantijeme. (Porez na tantijeme. — Cl. 87. do 99.)

Določila o obeh teh davčnih vrstah so v načrtu sprejeta dobesedno v obliki, v kateri so tvorila predmet posebne ankete, ki se je vršila koncem meseca januarja t. l. pri generalni direkciji neposrednih davkov.

osebe ali pa hočete privabiti naročila? Ali kaže glava Vašo tovarno, delujočo s polno paro, okoli nje pa seznam ravnateljev in poslovodij in trgovskih podjetij, s katerimi ste v zvezi, dalje Vaše trgovsko geslo in slednjič tiskana opomba, da se roba plača takoj in da ne prevzamete pod gotovimi odnosi nobene odgovornosti. Če izgleda glava Vašega pisemskega papirja tako, ste zatrobili v rog — dobičkanosno trženje pa to ne bo privabilo. Ako pa kaže Vaša pisemska glava ime Vaše tvrdke, glavne izdelke s čednim ponatisom Vašega varnostnega znaka, kateri je šabloniran na Vaših zabojih, glavnih izdelkih in patentih, če se poleg tega nahaja na glavi še Vaš telefonski, telegrafski in kabelni naslov in tudi »cable code«, potem je Vaš korespondent preskrbljen s podatki, ki bodo za njegov ekshibit koristni in ki bi znali dovesti k trgovskim zvezam.

Tuja podjetja so začela preosnovati svoje ekshibitne sisteme po najnovejših načelih. Pri izbiri tvarine, katera se more hraniti in katera se vrže proč, so okrožnice in reklamne tiskovine običajno posvečene uničenju, ko pride korespondenca v ekshibit. Najbolji sistemi ekshibirajo korespondenco dvojno, ter ekshibirajo po-

sebej vso informacijo, ki se da povzeti iz pisemskih glav. Vaše trgovsko geslo se ne bo nikakor ekshibiralo, pač pa se bo zabeležilo Vaš kabelni naslov, »code« in glavni izdelki, katere se bo moglo mnogokrat vpoštevati.

Na pisarne v tuzemstvu, ki so podrejene uradu za tujo in domačo trgovino v Washingtonu, dohajajo mnogokrat vprašanja glede ameriških producentov gotovih izdelkov. Ker so navadno trgovski adresarji zastareli, se te poizvedbe priklopijo h korespondenci v ekshibitu. Ako kako nujno naročilo zahteva telegrafiranje s kablom, potem bo najbrž tvrdka, ki ima na svojem pisemskem papirju naveden tozadeven fakt, dobila izvršitev naročila.

Naj še omenimo, da pisemske glave večkrat nadomestujejo krožnice, kar pomeni prihranitev denarja, ker so krožnice v nekaterih deželah podvržene carini. Tuje tvrdke, na katere so krožnice naslovljene, se pač ne bodo čutili osrečene, če morejo na ta način denar trošiti. Dalje, pisma pridejo v roke šefov tvrdke, kar se krožnicam le redkokrat pripeti. Pisma morajo predstavljati tvrdko in njene izdelke ali robo, zato se mora uporabljati največja skrb, da so v tem oziru pravilna. — A. T.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega sveta. — Piše Just Piščanec.

(Nadaljevanje.)

VII. Odločba D. S. št. 854/24 od 2. aprila 1924.

Dne 30. V. 1922 sem predložil carinarnici v Ljubljani deklaracijo za izvozno carinjenje pet vagonov z namenovanjem: bukov rezan les — deske. Med njimi je nosil en vagon št. 32.567 z po železnici ugotovljeno težo 10.300 kg. Dočim so ostali štirje vagoni soglašali s priloženimi tovarnimi listi, je imel tovarni list za vagon 32.567 številko — 32.576 potvorjeno v 32.567. Ta vagon je bil zaprt, dočim so ostali štirje bili odprti; tudi je ta vagon tehtal samo 9990 kg in ne, kakor prijavljeno, 10.300 kg; stvarna njegova teža se je ugotovila po železnici in carinarnici dokazala; na vagonu je bil prilepljen železniški listek: »od Virovitice do Zagreba j. k.« Iz vsega tega je bilo torej na prvi pogled jarno razvidno, da je železnica odpremila napačni vagon 32.567 z napačnim tovarnim listom vag. 32.576, dočim je pravi vagon 32.576, spadajoč k temu tovarnemu listu, dospel v Ljubljano šele 9. junija 1922 s spremnico št. 43 postaje Zagreb j. k. in s prošnjo, naj se napačno instradirani vagon 32.567 vrne v Zagreb j. k. Namesto z bukovimi drvami, je bil pa vagon 32.576 (s potvorjeno številko v 32.567) natovorjen s pšenico.

Z ozirom na to, da je naimenovanje robe v vseh 5 vagonih in tov. listih soglašalo, nisem gojil sumnje, da bi ne soglašala tudi vsebina vagonov, tembolj, ker pri prijavljanju moram

zaupati železniškim podatkom, pravilnosti tovarnih listov, osebni korespondenci s stranko kakor tudi uverjenju o zasiguranju valute, katero se je tudi glasilo na »bukove deske«. Pri tem mi niti na misel ni moglo priti, da bi se v vagonu utegnili nahajati pšenica, čije izvoz je bil dovoljen samo na podlagi posebnega oblastnega dovolila.

Navzlic očitnemu dejstvu pa, da je pri ocarinjevanju predležal nepravilni vagon, ga je smatrala carinarnica kot pravega ter povsem nezakonito izvršila na njem svoj uradni pregled ter zlorabljalajoč čl. 41. in 166. car. zakona deklaranta samolastno kaznovala s svojim rešenjem št. 24.368/22. Ta kazen se mi je videla v zakonu in predpisih celoma neutemeljena in neumestna, zaradi česar sem vložil pritožbo na finančnega ministra, v kateri sem, poleg gornjega opisa, izvajal:

a) O priliki zvaničnega pregleda se je dne 31. maja 1922 pregledal vag. 32.567, katerega je železnica pomotoma pripeljala v Ljubljano, namesto pravih vagona 32.576, koji poslednji je dospel v Ljubljano štoprav dne 9. junija 1922 ter ga je carinarnica dan posebe carinila. Iz prilog je to jasno razvidno, iz katerih prilog je tudi razvideti, da je nepravilno instradirani vagon 32.567 bil povrnjen v Zagreb j. k. ter je ostal v tuzemstvu.

Priloženi tovarni list dokazuje, da je neznan uslužbenec železnice na njemu potvoril pravilno številko 32.576 v številko 32.567. Očito je, da v tem primeru ni govora o kaznitvi po čl. 166 c. z., marveč največ po dejanju čl. 177 c. z. (vpis v deklaracijo napačne številke vagona). Pravi va-

gon št. 32.576 je namreč dospel 9. junija 1922 ter bil carinsko odpravljen, kar naj carinarnica ugotovi.

b) Pregledom najdeno stanje carinarnice se protivi čl. 41. c. z., ker se po temu členu carinarnica pred vsem mora odločiti, »da li se prijavljena roba vsem strinja z deklaracijo«. V našem primeru je sicer soglašala številka vagona, ne pa teža (9990 kg in ne 10.300 kg), katere teže carinarnica o priliki pregleda ni ugotovila! Njen pregled je torej površen in sloni na napačni podstavi, vsled česar ne more služiti kot podlaga kaznitvi. To tudi carinarnica sama v svojem rešenju priznava.

c) Bistveni element za kaznivost je po zakonu koristoljubiva namera kakorsibodi oškodovati državno blagajno. Da ni pri meni kot deklarantu bilo najmanjše kaznjive namere, sledi že iz okolnosti, da je železnica sama priznala, da so pogrešek zakrivali njeni organi, česar carinarnica tudi ni preiskala in ugotovila. Kaznovati se pa sme samo onega, kateri je kaznjivo dejanje faktično zagrešil! Tudi trditve carinarnice v rešenju, da bi bil jaz moral vagon predhodno pregledati, ne drži, ker, akotudi bi bil jaz pregledal pravi vagon, bi bila železnica carinskemu pregledu lahko istotako pristavila napačni vagon, kakor je v našem primeru faktično tudi storila. Krivda je le pri carinskih organih, ker niso postopali točno po čl. 41. car. zakona.

d) S predmetnim prijaviteljem bukovega lesa namesto »pšenice«, bi bil dalje jaz — ako bi se ne bila pogreška pravčasno zasledila — nasprotno povzročil veliko škodo železnici, katera bi napram odpošiljatelju morala odgovarjati za vsaj 50.000 Din vrednosti pšenice, dočim znaša vrednost bukovih desk samo 5000 Din. To je zopet dokaz, da je vsak namen oškodovati državo pri meni bil izključen.

e) Glasom potrdila na izvozni deklaraciji je vagon pšenice ostal v tuzemstvu, zaradi česar je polog neumestno ubrane izvozne carine protizakonit.

Ne da bi se bila uradno prepričala, da li v pritožbi naglašani razlogi odgovarjajo dejstvom in ne ozirajoč se nanje, je Generalna direkcija carin z odlokom C br. 75.269 z dne 28. decembra 1922 mojo prošnjo odklonila iz enostavnega razloga: »Što je deklarant svojom deklaracijom prijavio nekoliko vagona bukovih drva (!), medju kojima i vagon br. 32.567.«

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Višja trgovska akademija v Beogradu. V prosvetnem ministru je izdelan načrt zakona o ustanovitvi višje trgovske akademije v Beogradu, ki je urejena po visoki šoli za trgovino in promet v Zagrebu. Načrt bo proučilo več vseučilišnih profesorjev in zastopnikov srednjih trgovskih akademij.

Trgovinski sporazum med Francijo in Nemčijo. Trgovski minister Reynaldi in načelnik nemške trgovinske delegacije Trendelenburg sta podpisala »modus vivendi« za trgovske odnose med obema državama. Dogovor bo stopil v veljavo 1. aprila. Pismi, ki sta si ju izmenjala, dokazujeta, da je prišlo med nemško in francosko vlado do dobrega sporazuma in vsebujeta v kratkih obrisih glavne temelje definitivne trgovinske pogodbe med Francijo in Nemčijo. Za čas veljave sporazuma je Nemčija dovolila Franciji klavzulo države z največjimi prednostmi ter izvzela iz te klavzule le nekoliko izdelkov. Novi režim v trgovskih odnosih med obema državama predvideva odpravo prepovedi za uvoz gotovih francoskih izdelkov v Nemčijo. Za proizvode nemške industrije bodo veljali najnižji tarifi. Klavzula države z največjimi prednostmi bo sprejeta za Francijo tudi v definitivni pogodbo, medtem ko se bodo za Nemčijo obdržali najnižji tarifi.

Delničarji Slovenske trgovske delniške družbe v likvidaciji v Ljubljani se opozarjajo, da je družba končala z likvidacijo. Na zadnjem obnem zboru se je sklenilo, da dobi vsak delničar za svojo delnico Din 100.— Vse imetnike teh delnic opozarjamo, da naj takoj predložijo iste Trgovski banki v Ljubljani v srho izplačila.

Sušaška luka. Delo za popravo velikih električnih dvigal v sušaški luki napreduje z naglimi koraki. Večje število dvigal se nahaja že v uporabnem stanju. Na ponolu sušaške luke so popravljena že vsa dvigala. Kar se tiče nasipa, ki je bil ob zadnjem neurju poškodovan, tudi ta je že popravljen in tudi železniška proga, katero je zasulo morje s kamenjem in blatom, tudi ta je že očiščena. V sušaški luki je opažati v zadnjem času zelo živahen parobrodarski promet. V luki nahajamo nekoliko angleških, nemških in naše štiri trgovske parnike.

Amerikanska zunanja trgovina. — V l. 1924. so Združene države uvozile za 3611 (l. 1923: 3792), izvozile pa za 4590 (4167) milijonov dolarjev blaga. Njihova trgovinska bilanca je aktivna za 979 (375) milj. dolarjev.

Družbe z omejeno zavezo na Francoskem. — Francoski senat je dne 18. februarja t. l. odobril zakon o družbah z omejeno zavezo.

Industrija.

Konferenca za udeležbo na velesejmu v Milanu. Dne 27. p. m. se je vršila v Beogradu v dvorani industrijske komore konferenca glede udeležbe na milanskem sejmu, ki se bo vršil od 12. do 27. maja t. l. Konferenco je sklicalo ministrstvo trgovine in industrije na poziv ministrstva zunanjih zadev. S strani ministrstva trgovine in industrije sta prisostvovala načelnika gg. dr. Todorović in dr. Pantić, a od gospodarskih krogov zastopniki beogradske trgovske in industrijske zbornice, centrale industrijskih korporacij, sarajevske zbornice, Zveze vojvodinskih industrijcev in Udruženja izvoznikov. Cilj konference je bil, da se zainteresira naše izvoznike za obisk in sodelovanje na sejmu v Milanu. Zastopniki ministrstva so izjavili, da bi naše ministvo dovolilo popust na železnicah za blago in posetnike. Organizacija se prepusti zbornicam. Zastopniki so izjavili, da bi se morda, z ozirom na vladajočo krizo v celi naši industriji, dovolile večje olajšave. Po vsem izgleda, da se bodo v Milanu v precejšnjih količinah izstavili poljedelski pridelki in da bodo razstavo obiskali gospodarski krogi kolektivno v zvezi z razstavo v Parizu. Za razstavo naših industrijskih produktov bo težje.

Nova tovarna ledu v Novem Sadu. G. dr. Georg Dundjerski, ki si je s svojo podjetnostjo in požrtvovalnostjo pridobil toliko zaslug za industrijo Vojvodine, bo otvoril novo podjetje, prepotrebno za Novi Sad. Te dni bodo dospeli v Novi Sad iz Nemčije najmodernejši stroji in motorji za vzpostavitev moderno urejene tovarne ledu, katere kapaciteta bo čez 1 vagon kristalne ledu dnevno.

Obrt.

Občni zbor Slov. obrt. društva v Mariboru. V nedeljo, dne 1. t. m. ob 9. uri predpoldne se je vršil redni letni občni zbor Slov. obrtnega društva v Mariboru, kateri je potekel v najlepši slogi in nad vse mirno. Občnega zbora se je udeležilo okroglo 50 članov, kateri so pazljivo sledili poročilu predsednika, tajnika, blagajnika. Najbolj mirno in složno so pa potekle na tem občnem zboru volitve novega odbora, kateri je bil soglasno izvoljen sledeče: Za predsednika je bil izvoljen znani in priljubljeni gosp. Ivan Kravos, za podpredsednika pa g. Miho Vahtar, za odbornike gg.: Bureš Franjo, urar, Stajnk Josip, kolar, Kovačič Ivan, steklar, Juratič Drago, brivec, Kumerc Franjo, ključavničar, Mislaj Josip, pek, Horvat Franjo, slikar, Sulič Josip, čevljar, Klubička Franjo, čevljar, Kompara Rudolf, mizar, za pregledovalce računov gg.: Džamonja in Žnuderl vsi iz Maribora. Pričakujemo in upamo, da se bo društvo v bodoče dobro razvijalo in prineslo svojim članom najboljših uspehov.

Promet.

Zrakoplovno postajališče v Ljubljani. V prostorih trgovske in obrtniške zbornice se je vršilo dne 3. t. m. posvetovanje zastopnikov oblasti in gospodarskih krogov glede zrakoplovne zveze Dunaj—Ljubljana—Trst. Po pozdravu zborničnega predsednika g. Kneza je tajnik g. dr. Pless podal o projektu obširno poročilo. Povod za posvetovanje je dal poset zastopnika »Evropske letalno-prometne deln. družbe« z Dunaja g. J. C. Wil. Jun-

Ker je po poteku ankete pričakovati, da se bodo ta določila bistveno izpremenila in uveljavila že s prihodnjim finančnim zakonom, odnosno z zakonom o proračunskih dvanajstinah. teh določil ne navajamo.

8. Določila načrta o odmeri davkov.

(Odredbe o razrezu poreza.

Načrt čl. 105. do 145.)

Davki se odmerjajo — razen davka na zemljišče — ali po davčni prijavi, ki jo predloži davčni zavezanec ali na podlagi uradnih pripomočkov, v obliki »razporeda« ali z odločbo vsako drugo leto za dobo dveh let. Z odločbo se odmerja davek podjetjem, zavezanim javnemu polaganju računov, v vseh primerih, v katerih se davek ne izterjuje neposredno od davčnega zavezanca, v vseh primerih, v katerih se davek odmerja izven rednega postopanja in časa in slednjič v primerih davčne zatajbe. Po »razporedu« se odmerjajo davki vsem davčnim zavezancem za dobo dveh let, po odločbi pa za čas, označen v odločbi, vendar pa ta čas ne sme presegati meje dvoletnega turnusa.

Davek na zemljišče, poslopja in podjetja ter obrate se odmerja v onem kraju, v katerem se nahaja davčni predmet, ostali davki pa v onem kraju, v katerem ima davčni zavezanec svoje gospodarstvo, oziroma pravne osebe sedež uprave.

Davčni zavezanec je dolžan vložiti davčno prijavo vsako drugo leto v roku, ki ga določi finančni minister. Davčni prijavi mora priložiti tudi vse druge podatke, ki so potrebni

za pravilno odmero davkov, ali jih na zahtevo davčnega oblastva naknadno predložiti. Ako davčni zavezanec ne predloži prijave ali ne predloži zahtevanih podatkov, se mu odmeri davek po uradnih pripomočkih in po oceni davčnega odbora. Davčni zavezanec pa izgubi pravico pritožbe in plača poleg tega še povišani davek. — Ministrstvo za finance more davkoplačevalce posameznih kategorij oprostiti od vlaganja prijav, vendar pa sme davčni odbor tudi v takih primerih zahtevati vložitev prijave.

Nepismeni davkoplačevalci, ako niso dolžni voditi knjig, niso dolžni vlagati prijave, pač pa morajo pri občini dati na zapisnik vse podatke, ki so potrebni za odmero davka. Davčna prijava je službeno tajna in se sme uporabljati edino le za davčne namene.

Za pravilno odmero davka so dolžni dati jati pojasnila davčnim oblastvom:

1. lastniki posestev, danih v zakup glede zakupnikov, odnosno lišni posestniki glede najemnikov;
2. službodajalci glede nameščencev;
3. vsa oblastva in vsi uradi o izvršenih javnih dobavah in pravnih poslih, sklenjenih z davčnim zavezancem. Dalje so občine dolžne vsako drugo leto popisati davčne zavezanca, katerih dohodki se cenijo nad 10.000 Din v roku in na način, ki ga določi finančni minister s posebno naredbo. Ta popis se uporablja za kontrolo davčnih prijav in za podlago davčnim odborom pri uradnih ocenah.

(Konec sledi.)

kersa naši trgovski in obrtniški zbornici. Po posetu Trsta, se je g. Junkers oglašil na priporočilo našega tržiškega generalnega konzulata Štefanovića tudi Ljubljani, da se informira o mogočnosti ustanovitve postajališča tudi v Ljubljani. — Imenovana družba, ki vzdržuje že letalno prometno zvezo za potniški, poštni in paketni promet med največjimi evropskimi trgovskimi centri, ima svoj glavni sedež v Berlinu in namerava vpostaviti v najkrajšem času tudi progo Dunaj—Trst. Letalna zveza bi se vršila trikrat dnevno v obeh smereh. V Ljubljani bi se ustavilo letalo samo za 15 do 30 minut. Postajališče ne bi zahtevalo niti hangara niti posebnih drugih priprav; razen male baze za postajanje. V letalu je prostora za 5 oseb. Letalo pa nosi poleg tega še 200 kilogramov tovora. — Prevoznina bi znašala toliko, kolikor stane karta prvega razreda brzovlaka. Pot v Trst ne bi trajala celo uro, pot na Dunaj pa okoli 3 ure. — Družba želi v svrhu ustanovitve postajališča v Ljubljani, da se naj osnuje posebna družba interesentov, ki bi bila udeležena pri podjetju s vsaj 15.000 dolarji. Polovico te glavniče bi prevzela centralna družba, drugo polovico bi pa morali prevzeti lokalni faktorji sami. Interesantni so statistični podatki, ki jih je navedel g. dr. Pless glede števila letal, ki jih ima družba v prometu in preletenih kilometrov. Medtem ko je imela družba leta 1921 samo 11 letal v prometu, ki so preletela 350.000 km, jih je imela v prometu leta 1922 že 25, ki so preletela 556.355 km, leta 1923 že 60, ki so preletela 1.266.769 km in leta 1924 je imela družba v prometu že 78 letal, ki so preletela celokupno 1.875.371 km. V teh 4 letih je družba prevozila 80.000 potnikov. Od tega števila pa odpade polovico samo na leto 1924. Od 40.298 prevoženih potnikov se je pri prevozu samo 3 neznatno ranilo. — Interesantni so tudi podatki glede rentabilnosti, ki se je, odkar deluje družba, zelo dvignila. Dočim je leto 1922 krilo z dohodki samo 22%, se je dvignilo kritje v letu 1923 na 27%, v letu 1924 pa na 54%; pričakovati je, da se dvigne kritje letos na 60%. — Pri debati, ki se je otvorila po referatu g. dr. Plessa, je zastopnik vlade dvor. svetnik g. Stare pozdravil projekt, opozarjal pa je, da bi bilo pravočasno podvzeti potrebne korake, da bi se ne delale težkoče v carinskem in policijskem oziru. Ravnatelj g. dr. Kisovec izraža bojazen, da bo realizacija projekta nalezela na ovire zbog pomanjkanja kapitala. Letalna zveza bi bila osobite važnosti za promet s pismi in paketi, za osebni promet pa bi se trikratna zveza najbrže ne rentirala. Začasno bi mogoče zadostovala enkratna zveza. Predlaga naj bi se mogoče pri družbi posredovalo, da bi se zadovoljila z mesečno subvencijo. Stavbni višji svetnik g. ing. Prelovšek je v imenu mesta Ljubljane pozdravil idejo ter zagotovil, da bo mestna uprava nje realizacijo kar najizdatneje podpirala. Načelnik ljubljanskega trgovskega gremija g. Stupica je v svojem govoru povdarjal veliko važnost, ki jo ima projektirana zveza za trgovski razvoj Ljubljane, vendar se boji, da bo težko zbrati svoto, ki je potrebna za ustanovitev zahtevane družbe. — Ko se je debata končala, je referent g. dr. Pless resumiral vse stavljene predloge in nasvete, ki jih bo zbornica sporočila družbi na Dunaj. Ob koncu je prosil vse navzoče, naj bi se po svojih močeh zavzeli za projektirano zvezo, da se omogoči nje uresničenje. Nato se je predsednik g. Knez zahvalil za udeležbo ter zaključil posvetovanje.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani sklicuje za petek, dne 6. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gremijalni zborovalnici, palača Ljubljanske Kreditne Banke, Aleksandrova cesta 2/I. sestanek, glede ureditve vprašanja najemnin za poslovne lokale. Vabijo se vsi interesenti, da se sestanaka zanesljivo udeležijo.

POROČILO O NAČELSTVENI SEJI GREMIJA TRGOVCEV V LJUBLJANI.

Na zadnji načelstveni seji ljubljanskega gremija se je med drugim razpravljalo tudi o važnih vprašanjih, ki bodo zanimala naše trgovce in ki jih prinašamo v izveščku:

V predsedstvenem poročilu je omenil načelnik Fr. Stupica, da je mestna občina kot obrtna oblast potrdila računski zaključek za leto 1924 ter našla vse račune in priloge v redu.

Dalje je bilo omenjeno v predsedstvenem poročilu glede akcije nameravane tranzitnega skladišča v Ljubljani, kakor tudi znižane izvozne železniške tarife, katere posebno tangirajo našo lesno industrijo. Društvo sejmarijev je obvestilo gremij, da si je izvolilo za načelnika g. Lauter-ja, ki je tudi sočasno gremijalni odbornik ter nadalje še posebej odsek, katerega naloga je, da v medsebojnih vprašanjih tesno sodeluje z gremijem. Načelnik omenja, da so se na gremijalni šoli razdelila spričevala za I. polletje. Uspeh je zadovoljiv. Gremij se je obrnil na Trgovsko in obrtniško zbornico s posebno vlogo, da se nakaže gremijalni šoli tudi letos primerna podpora. Ljubljanska telefonska centrala se v kratkem postavi (novi avtomatični aparati) in se bo načelstvo obrnilo na mestno gerentstvo s prošnjo, da se preskrbi primerno stanovanje poštnemu upravniku. Kajti dokler je to stanovanje zasedeno ni mogoče izvršiti adaptacijskih del za novo centralo.

Tajnikovo poročilo. V zadevi higijenskega in modernega pobiranja smeti po ljubljanskih ulicah je na gremijalno vlogo sporočil mestni magistrat, da je tozadevno mestni stavbeni urad sestavil predloge, ki pa niso prišli v razpravo v obč. svetu. Ta moderni sistem je zvezan s precejšnjimi nabavnimi in vzdrževalnimi stroški ter bo naloga bodočega občinskega sveta, da o stvari sklepa.

V zadevi delovnega časa v trgovskih obratih se je odbor z ozirom na došlo vlogo Trgovske in obrtniške zbornice postavil na stališče, da naj ostane začasno sedaj običajni 8 odnosno 9-urni delovni čas, ker radi vedno se izpreminjajočih se naredb, zaenkrat ni podana možnost definitivnega sklepanja.

Nabava knjig revnim učencem v gremijalni šoli. Tozadevno je vodstvo gremijalne trgovske šole naznanilo gremiju vse one vajence, ki nimajo knjig, da se jim knjige eventuelno nakupijo oziroma, da se pozove učne gospodarje, da jih nabavijo. Odbor sklone po živahni debati, da se učni gospodarji povabijo, nabaviti vajencem potrebne knjige, ker gremij iz lastnih sredstev tega ne more in je na drugi strani gospodarjeva skrb, skrbeti za vsestransko vajencevo izobrazbo.

Nov finančni zakon. Na vlogo Zveze trgovskih gremijev, v kateri naproša, da stavi gremij svoje predloge k novemu finančnemu zakonu, sklone odbor, ker je rok za stavljenje predlogov kratek, proučiti vprašanje v ožjem odseku, ki se je takoj izvolil. Izvoljeni odsek se te dni sestane, pregleda gradivo, poda izpreminjevalne predloge, nakar se vloga vrne zvezi.

Pravilnik k mestni uvoznini in trošarin. Nov pravilnik stopi v veljavo s 1. januarjem 1926. l. Pred kratkim se je vršil sestanek trgovcev špeceristov in vinotičarjev v gremijalni pisarni. Prisostvoval je iz prijaznosti tudi ravnatelj dohodarstvenega urada mestne občine g. Zupan. Na njegov predlog se je sklenilo, sklicati spomladanketo, na katero se povabijo zainteresirani trgovci, da se pomenijo o predlogih k novemu pravilniku o uvoznini in trošarin.

Krošnjarstvo. Naše trgovske organizacije so že ponovno pri raznih prilikah in tako posebno pri lanskoletnem razmotrivanju vprašanja novega obrtnega reda ugotove, da krošnjarstvo v današnjih časih dobro organizirane poklicne trgovine nima pravice do nadaljnega obstanka. V mariborski oblasti je veliki župan na podlagi zakonskih predpisov že uspešno zatrl krošnjarski posel. Da dosežemo isto v interesu naše poklicne trgovine pri nas, se poda te dni deputacija v imenu ljubljanskega gremija k g. velikemu županu ljubljanske oblasti, da tozadevno intervenira.

Gospodarski svet. V dopisu Zveze trg. gremijev se naproša gremij staviti

pismene predloge k novemu načrtu gospodarskega sveta. Načrt so izdelali tajniki trgovskih zbornic, med njimi tudi tajnik g. Mohorič. Načrt je dober in bi bili gospodarski krogi lahko prav zadovoljni, ako bi se ustanovil gospodarski svet s kompetenco, predvidevano v načrtu. Načrt predela poseben odsek, da ugotovi, jeli so zadostno zavarovani interesi naše trgovine.

Najemina poslovnih lokalov. To vprašanje je zaenkrat pač najvažnejše. Tajnik prečita kolektivno vlogo nekaterih članov trgovcev, v kateri se pritožujejo nad pretirano zvišano najemnino. Gremij je zaprosil zainteresirane za navedbo konkretnih dejstev. Odgovora ni dobil. V stvari se je razvila obširna debata. Prečital se je tudi dopis pripravljalnega odbora »Društva trgovcev-najemnikov«, v katerem poročajo, da bi bili primorani trgovci najemniki ustanoviti društvo v svojo zaščito, če gremij misli, da mu ni mogoče varovati interese svojih članov. V debati se je razpravljalo vprašanje s stališča posestnikov in najemnikov. Vendar je odbor ugotovil, da to stališče ni pravo. V tej zadevi odbora ne zanima stališče enega ali drugega prizadetega dela, nego se je odbor postavil na stališče, da je on kot zastopnik vseh trgovcev v tem slučaju dolžan razmotrivati vprašanje iz trgovskega stališča v interesu varstva naših članov. Trgovina je dandanes že itak dovolj težka, kupčije so slabe in minimalne, trgovci se mora boriti z vsemi mogočimi neprilikami in zato odbor odločno odklanja udomačene fraze: »trgovci imajo vsega dovolj, trgovci lahko plačujejo itd.« Ker je pretežni del članov ljubljanskega gremija, ki niso hišni posestniki, nego najemniki in so v prvi vrsti srednji in mali trgovci, je odbor sklenil v prihodnjih dneh sklicati sestanek vseh prizadetih trgovcev najemnikov, da čuje njih želje in zahteve. Le tako bode potem mogoče gremijalnemu načelstvu, da energično zavaruje v mejah možnosti in sporazuma interese naših članov.

oziroma delojemalci dne 8. marca od 8. do 1. ure v Mestnem domu (velika dvorana), Krekov trg, 2. podjetniki, oziroma delodajalci dne 10. marca 1925 od 8. do 1. ure v Mestni posvetovalnici na magistratu, Mestni trg, kakor je to označeno na glasnica, katere bodo prejeli vsi vpisani volilci dostavljene v svoje obrate. Voliti se smejo samo osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku.

Razstava ministrstva za kmetijstvo in vode. V svrhu propagande in zboljšanja naših kmetijskih produktov je ministrstvo za kmetijstvo in vode sklenilo, da bo tekom tega leta priredilo nekoliko večjih kmetijskih razstav v posameznih krajih v celi državi. Tako se bo že v maju vršila poljedelska in živinorejska razstava v Bitolju, v juniju v Skoplju in Mostarju, v juliju v Jagodini, Sinju, Banjaluki in Vukovaru, v avgustu v Somboru, Vršču in Požegi, v septembru v Tuzli, Osijeku, Novem Sadu in Smederevu, v oktobru v Varaždinu, Iluku in Negotinu.

Praški vzorčni velesemenj. (22. do 29. marca 1925.) Olajšave na železnici: Udeležnik velesenj, ki želi posluževati se znižane vozarine, se mora pri nakupu in pregledu vozovnic izkazati z legitimacijo izdano od P. V. V. — Vsi pogoji glede znižane vozarine in dobe, tekom katere se lahko poslužuje znižane voznine pri vožnji v Prago in nazaj ter ostala navodila, po katerih se mora ravnati, ako želi doseči znižano voznino, so označena v navodilih pri legitimacijah. Zatorej se priporoča, da vsak posetnik pred uporabo legitimacije omenjena navodila pozorno prečita. — Potni vizumi: Vsakomur, ki se izkaže s sejmško legitimacijo, overovljeno z okroglim žigom češkoslovaških uradov v tujini, je dovoljeno v dobi od 12. marca do 8. aprila (incl.) prestopiti češkoslovaško mejo brez plačanja vizumskih pristojbin. Vsak inozemec si mora pred odhodom iz Prage tekom velesejmskega tedna pustiti overiti legitimacijo od P. V. V. in to bodisi v pisarni v Staroměstské radnici ali v pavilonu »C« na sejmišču. V nasprotnem slučaju bi moral pri odhodu iz Češkoslovaške republike na obmejni postaji plačati dvakratno vizumsko pristojbino. — Kdo ima pravico kupiti velesejmsko legitimacijo? Legitimacijo lahko kupi vsak resen interesent, ki želi razstavljeti ali posetiti velesemenj, posebno pa trgovec, obrtnik, industrijalec, posestnik ali poljedelec itd. — Stanovanja. Kdor reflektira na stanovanje potom stanovanjske pisarne P. V. V., naj izpolni pravilno in pregledno stanovanjsko prijavnico in jo pošlje direktno na naslov: Bytová kancelář P. V. V., Praha II., Vrchlického sady 3. — Cene v hotelih in privatnih stanovanjih: 1. V hotelih: soba z 1 post. Kč 25 do 50, soba z 2 post. Kč 35 do 60 za eno noč. 2. V privatnih stanovanjih: soba z 1 post. Kč 15 do 30, soba z 2 post. Kč 25 do 50 za eno noč. Pri naročilu hotelskih ali privatnih sob je potrebno poslati predjem Kč 40 in Kč 10 kot vpisnino, skupaj Kč 50, nakar prosilec prejme nakaznico za dodeljeno mu sobo. Račun za stanovanje poravnava vsak osebno. Vsi dopisi naj se pošljejo na naslov »Bytová kancelář P. V. V., Praha II., Vrchlického sady č. 3.« — Reklamacije: Nepravilnosti je naznaniti »Propagačnicku oddělení P. V. V.« takoj po izročitvi legitimacije. Ako nastanejo zapreke pri potovanju posetnikov P. V. V. na železnici, sporočite to takoj z navedbo točnih podatkov (datum, št. vlaka, št. voznega listka ter postaje, ki ga je izdala in pod.) omenjeni pisarni, tako, da bi bilo mogoče nemudoma intervenirati pri pristojni železniški upravi. — Znaki: Velesejmski znaki bodo izdani samo razstavljalcem in velesejmskim uradnikom.

Nov položaj evropskih gospodarskih razmer. Od 1.800.000.000 dolarjev vrednosti poljedelskih pridelkov, ki so jih Združene države vsako leto izvažale, jih je šlo v Evropo 80% te vsote. Razdejane gospodarske razmere, sledeče svetovni vojni, so vplivale na prav temeljiti način na evropski trg, kar se tiče njegove zmožnosti nakupa surovin in tovarniških izdelkov, ki bi jih v normalnih odnosnih potreboval. Velika množina evropskega premoženja, se je porabila tekom vojne, druge množine nakupitene ga in rezervnega bogatstva pa so se porabile za poravnane deficitov. Pri zmanjšanih narodnih dohodkih in povečanem prebivalstvu se mora dohodek

Razno.

Nadomestne volitve prisodnikov in namestnikov obrtnega sodišča v Ljubljani, se bodo vršile za volilno okrožje Ljubljana dne 8. in 10. marca, vsakokrat od 8. do 1. ure, in sicer volijo: 1. delavci,

razdeliti med več ljudstva. To je dovedlo do zmanjšane individualnega uživanja življenjskih potrebščin. Položaj je dalje otežkočen po dejstvu, da je navaden dohodek, kolikor ga je še ostalo, neenako razdeljen in to vsled motene notranje produkcije. Gotovi sloji so relativno v tako dobremu položaju, kakor so bili pred vojno, ko je stališče preživljenja (standart of living) drugih slojev padlo prav znatno. In ravno ti slednji sloji so največji konzumenti poljedelskih pridelkov, ki se uvažajo v Evropo in ti sloji so tudi, ki ustvarjajo kupovalno silo za nakup teh pridelkov. Te razmere vplivajo neposredno na povpraševanje po ameriških kmetijskih pridelkih. Po najzanesljivejših cenitvah je evropsko industrialno pridelovanje samo 60 do 70% od onega pred vojno. Sposobnost ali zmoglost evropskega kupovanja se meri po zmoglosti produciranja. Kar se tiče evropskega poljedelskega pridelovanja, se je, izvezemsi Rusijo, popravilo tako, da producira zdaj 80 do 90% predvojne množine. Zmoglost Evrope plačevati za uvožene kmetijske pridelke, odvisi od trgovske bilance, ki se vstvarja z izvozom evropskih izdelkov, z zaslužkom takozvanih nevidnih virov, kakor za službovanje v tujini, izseljenjskih denarnih pošiljavah, posojili v tujemstvu itd. ali pa z izvozom zlata. Evropski aktualni uvoz bistveno življenjskih potrebščin se ni samo zmanjšal v primeri s predvojnimi uvozi, temveč je v več slučajih narasel. Ozirajoč se na Evropo kot celoto, izvezemsi Rusijo, je konzum znatih jestvin padel približno 10%. To padanje pa se tiče samo evropskih pridelkov, ker uvoženo krušno zrno je iste ali še večje množine, kakor pred vojno. Deficit v konzumiranju znatih jestvin se je poravnal z nadomeščanjem krompirja in drugih domačih pridelkov. Uvoz mesa in mesnih izdelkov v Evropo se je dobro vzdržal. Uvoz manj bistvenih snovi se je znatno zmanjšal. Ako se vpoštevajo težkocne, ki se stavijo proti gospodarskemu napredovanju, je jako znatno za žilavost evropskih individualnih producentov, da so mogli pod vladajočimi neugodnimi odnosi vzdrževati produkcijo in kupovalno silo na tej stopinji, na kateri se zdaj nahaja. Navzlic vseh ovir na potu gospodarskega napredovanja in neštevilnih zaprek, ki se stavijo proti produkciji, je vendarle Evropa v temu oziru neizrečeno na boljsem, kakor neposredno po vojni. Odločno napredovanje na gospodarskem polju so vsled individualnega potrujenja storili vsi: kmetovalec, trgovec in tovarnar. Materijalni temelji produkcije in opreme v to svrhu so v Evropi relativno v dobrem stanju in ko se bodo oprostili omejitvev in odredb nebrzdanega nacionalizma, bodo zopet uspešno delovali. Individualni producent deluje v mejah, ki jih dovoljujejo današnje razmere in odnosi in pričakovati se more, da bo še bolj napredoval, ko bodo omejevalni odnosi prenehali. Le-te razmere razpravlja 62 strani obsegoča knjžica, naslovljena »European Economic Conditions. Which Affect the Market for Agricultural Products« (by

H. B. Smith) (Evropejske gospodarske razmere, ki vplivajo na trg poljedelskih pridelkov), ki jo je izdal Bureau of Foreign and Domestic Commerce kot Trade Information Bulletin No. 235. Ta knjižica obravnava vprašanja glede kupovalne zmoglosti, zmoglosti produkcije, delavske razmere, socialno in finančno stanje, industrijsko in kmetijsko delovanje v glavnih evropskih deželah.

Naklonjenost Anglije napram Italiji v vprašanju dolgov. V poslanski zbornici je vprašal nek poslanec finančnega ministra, če je naznanila italijanska vlada ovire, ki ji ne dopuščajo, da bi že sedaj stopila v pregovore glede vprašanja dolgov. Minister državne zaklada Churchill mu je odgovoril: Smatram, da se mora dati Italiji prilika, da več časa vsestransko proučuje vprašanje dolgov, šele potem naj nam objavi tozadevne predloge.

Sovjetska Rusija in Amerika. Tekom tega tedna bodo predsednik Coolidge, senator Borah in državni sekretar Kellogg razpravljali z vodilnimi člani senata o pogojih, pod katerimi bi mogla Amerika pričeti pogajanja s sovjetsko Rusijo v svrhu priznanja sovjetskega režima. Najbrž bodo senatorji zahtevali, da se najprej odpošlje v Rusijo poseben odbor ameriških parlamentarcev in strokovnjakov v svrhu proučevanja sovjetskih razmer.

Produkcija olivnega olja na Turškem. — Na Turškem se cenil produkcijo olivnega olja v letu 1925 na 40 milijonov litrov. Lansko leto ni Turčija producirala niti 26 milijonov litrov olja. Glavna središča za produkcijo olivnega olja so: Edremid, Ajvatlik, Ajvadšik, Burhamje in okolica Smirne. Poljedelsko ministvo se trudi, da oplemeniti velike divje olivne gozdove v Anatoliji, da se v okrožju Inoboliskem ob Črnem morju nasade nove kulture oliv.

Brezposelnost na Dunaju. Na Dunaju je bilo sredi febr. t. l. brez posla 90.773 oseb, med temi 29.605 žensk. Od konca meseca januarja t. l. se je njihovo število pomnožilo za 1060 oseb (724 žensk). Tekom enega leta se je število brezposelnih zvišalo za 25.758 (7635 žensk), odnosno je bilo v mesecu februarju l. 1924 toliko oseb manj brezposelnih.

Brezposelnost na Poljskem. — V mesecu januarju t. l. je bilo dne 1. januarja 159.060, dne 3. januarja 163.080, dne 10. januarja 165.160, dne 17. jan. 168.880 in dne 24. januarja 172.420 oseb brezposelnih.

Ljubljanska borza.

14. marca 1925.

Blago: Smrekovi hlodi, od 2,25 ali 4,50 brez grč, od 40 cm naprej premera, fco Postojna tranz. den. 440; bordonali merkant., od 6—9 m, od 9—12 m, 30/30 cm, fco Postojna den. 425; hrastovi frizi, od 4—8, od 25—60, I. in II. vrsta, fco Postojna 1 vag. den 1400, bl. 1400, zaklj. 1400; hrastovi odpadki, obrobljenci, fco Ljubljana 4 vag. den 17, bl. 17, zaklj. 17; pšenica sremska, 75 kg, par Ljubljana bl. 500; pšenica domača, fco Ljubljana

den 450; otrobi pšenični, drobni, fco juta vreče, loco Ljubljana bl. 215; odpadek pšen., loco medjunur. post. bl. 300; korusa nova, promptna, fco Postojna tranz. bl. 254,25; korusa nova, dobavitev marec, fco slaven. post. bl. 215; korusa nova, dobavitev marec, fco sremska postaja bl. 210; korusa nova, dobavitev april, fco sremska postaja bl. 220; ječmen, 62 kg, loco Ljubljana bl. 390; oves bački, rešetan, fco Ljubljana bl. 360; oves semenski, fco bačka postaja bl. 330; laneno seme zimsko, fco Ljubljana den 700; kornopija, b/n, fco Kotoriba tranz. bl. 650; krompir beli, fco štajerska postaja bl. 160; krompir rdečkast, fco štajerska postaja bl. 183; krompir rumeni, fco štajerska postaja bl. 145; orehi, fco vagon hrvatska postaja bl. 850; fižol ribničan, čiščen, fco Ljubljana den. 320; fižol koks, čiščen, fco Ljubljana den. 340; fižol beli, fco vag. slavonska postaja bl. 410; modra galica, 98/99, fco Postojna tranz. blago 630,60.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 65½, bl. 68; 4% Kranjsko deželno posojilo iz leta 1888 bl. 22; 4½% Kranjsko deželno melioracijsko posojilo iz leta 1917 bl. 22; Loterijska 2½% državna renta za vojno škodo bl. 157; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 210, 5l. 210, zaklj. 210; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 235; Merkantilna banka, Kočevje den. 105; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 190, bl. 200 ex kupon; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 135; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana bl. 435; Združene papirnice Vevče, Gorizane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, bl. 114; Stavbna družba d. d., Ljubljana den. 275, 285.

Tržna poročila.

Sarajevski trg (I. t. m.). Suhe slive 20 Din, leniški 11, fige 8—16, orehi 10, v jedercih 32, mandlji 68, datlji 24, jabolka 12, suhe hruške 8, sladkor v kockah 16,50—18, v sipi 15—16, kava 48—60, riž 9—12, jesprenj 9, fižol 6—8, turščica 3, turščina moka 3—3,50, pšenična moka 6,50—8, krompir 2, čebula 16, kruh, beli 7,50, črni 6,50 Din za kg.

Dunajski geveji sejem (2. t. m.). Dogon 2814 komadov; od tega domačih 742, iz Jugoslavije 59, iz Madžarske 1277, iz Češkoslovaške 124 in iz Rumunije 612. Cene popustile. Za kg žive teže so notirali v šilingih: voli I. 1,55—1,75, (izjemno 1,80—2,05), II. 1,35—1,50, III 1,10—1,30, biki 1,20—1,55 (1,75), krave 1,05—1,50, slaba živina 0,65—1,05 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (2. t. m.). V soglasju z naraščajočimi cenami na ameriških žitnih tržiščih je bila tudi tendenca dunajskega tržišča čvrstjša. Kljub temu pa je bil promet zelo mrtev. Za nekatere žitne vrste skoro ni bilo zanimanja. Notirajo v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 55,50—56,50, madžarska s Potisja 62—63, jugoslovenska 60—61, Rošafé 61,50—62; rž:

domača 50—51,50; turščica: domači 52—56, češki 62—65; turščica: 30,75—31,75; oves: rumunski 40,50—41,50; stisnjeno seno: avstrijsko, polsladko 12,50—13; slakdo 14—15 šilingov.

Ruski kovinski trg. — V predvojni dobi je bilo na Ruskem število podjetij z razmeroma nizkim prometom veliko večje nego število velepodjetij. Danes je razmerje obratno. V l. 1912 je obstajalo na Ruskem 9 tvrdek, ki se imele po 3 milijone 600.000 rubljev prometa na leto, dalje 9 firm z letnim prometom po 1 milijon 440.000 rubljev, 37 firm z letnim prometom po 600.000 rubljev, 49 tvrdek z letnim prometom po 274.000 rubljev, 74 tvrdek z letnim prometom po 141.000 rubljev, 363 tvrdek z letnim prometom po 43.000 rubljev in 771 tvrdek z letnim prometom po 8000 rubljev. Danes zastopa trgovino s kovinami približno 500 podjetij, med katerim je približno 300 velikih državnih podjetij, dočim je približno 200 manjših podjetij namenjenih za nadrobno prodajo. Trgovina je osredotočena v krajih, v katerih se nahajajo velike železne ali velike državne trgovske organizacije tako, da prebivalstvo na deželi večkrat občutno trpi vsled pomanjkanja kovinskih predmetov.

Dobava, prodaja.

Dobave. Vrsile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 30. marca t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave cigaretnega papirja; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 3000 ton angleskega premoga; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave stenja, kudelj in bakelj, glede dobave parketov, desčic itd., glede dobave ploščatega železa ter glede dobave smirka, smirkovega platna in steklenega papirja.

Dobave. Vrsile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave železa, glede dobave cinkovine in pocinkane pločevine, glede dobave jekla in glede dobave železne pločevine. Dne 21. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave razne žice, glede dobave železne pločevine, glede dobave bele pločevine in glede dobave kudelj za mašenje. Dne 23. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave železa, glede dobave bele kovine in glede dobave jermenov. Dne 24. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave klingerita, glede dobave mrežic za plinsko razsvetljavo in glede dobave vijakov. Dne 28. marca t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave cigaretnega papirja; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave medene žice, medi in bakrenih cevi, glede dobave pleskarskih potrebščin in glede dobave plošč za mašenje.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Josip Petelinc, Ljubljana
Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!
Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, lepne robce, žetke, sukance, toaletno blago.
Telefon 915

Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mlekih dišav in rudninske vode
Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Najboljši šivalni stroj je edino is
Josip Petelinc-a
znanka
Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana
Pojki v vezanju brezplačno. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 915 No malo

JUHAN

Brez konkurence NARAMNICE
lasnega proizvoda od najcenejše do najfinejše vrste nudi
IVAN SAVNIK, Kranj
Slovenija.
Na željo se pošljejo vzorci.

Teodor Korn
Ljubljana, Poljanska cesta št. 3
Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov
Naprava strelovodov. Kopalniške in klosetne naprave.
Izdolovanje posod iz pločevine za fitnež, barvo, ink in med vsake velikosti, kakor tudi posod (sklece) za konzerve